

Truus Wijsmuller: *Black Lives Matter? Vrouwenhulp!*

door Leen Spaans, 21 juni 2020

In 1963 regelde Truus Wijsmuller twee splinternieuwe Mercedes-Benz-ziekenauto's voor Suriname. Ze verzamelde 1 miljoen gulden, waarmee aldaar drie grote ziekenhuizen konden worden gebouwd en ingericht. Tussen 1948 en 1963 reisde Truus maar liefst zes keer naar Suriname om zelf te onderzoeken wat daar nodig was in de gezondheidszorg. Voor Suriname was zij de 'echte koningin'. Ze kwam nooit met lege handen.

Truus Wijsmuller op de kade bij de vrachtvaarder MS Oranjestad met de gevolmachtigd minister van Suriname mr. S.D. Emanuels en diens echtgenote (Het Parool 9 augustus 1963)

En toen verscheen er in 1964 dat boek van de destijds zeer populaire schrijver Jan de Hartog, "Het Ziekenhuis". Hij woonde in die tijd in Houston, waar hij op uitnodiging aan de universiteit dramaturgie doceerde. Houston was toen een welvarende stad, maar hij hoorde er over de smerige, mensonterende slechte verzorging van met name de gekleurde

bevolking in de ziekenhuizen. Hij schreef er een vlammend protest over in de kranten, maar het hielp niet. Dan maar een boekje open doen, zal hij gedacht hebben. "The Hospital" zorgde voor een groot schandaal. Jan werd gezien als 'nigger-lover', de boel escaleerde en hij moest met zijn vrouw vluchten voor zijn leven. Zij vestigden zich voor langere tijd op het eiland Nantucket.

Vlnr. Henk van der Meijden, Truus Wijsmuller, Jan de Hartog; op de Maasdam naar New York (Telegraaf 29 september 1965)

Dat verhaal werd natuurlijk in Nederland bekend, zeker ook toen zijn boek hier vertaald werd uitgegeven. In de Telegraaf werd opgemerkt, dat veel Nederlandse bejaarden er net zo slecht aan toe waren. De 'rusthuizen' uit de begintijd van de wederopbouw waren bepaald niet geliefd. Veel armlastige bejaarden bleven als het enigszins kon liever in een kleine huurkamer wonen, dan zich toe te vertrouwen aan die opberg-instellingen van eenzaamheid en treurnis. Latere wetgeving zorgde in de jaren '70 voor grote verbeteringen, maar in 1965 was een simpele oproep in de krant genoeg voor tientallen hartverscheurende brieven. "Ik wil ze stille eenzamen noemen", schreef een lezer, "zij zijn het, die naar het buisje slaaptabletten grijpen, omdat ze de eenzaamheid niet meer aankunnen". Truus Wijsmuller leek Henk van der Meijden de juiste krachtdadige vrouw om een hulpactie te ontketen. Henk zorgde voor een ontmoeting met Jan de Hartog, die Truus graag wilde helpen. De actie "Vrouwenhulp" was geboren.

Natuurlijk was Truus gegrepen door het verhaal van Jan. Hoe groot was het contrast niet van het goede werk in Suriname, waar iedere zieke net zo'n goede behandeling verdiende als in Nederland, met de verwaarlozing van met name de gekleurde kinderen, vrouwen en ouderen in de ziekenhuizen van Houston en wie weet op hoeveel andere plekken bij onze bevrijders. Gevoelige zaken, door de recente geschiedenis, pijnlijke conclusies van 'ondankbare' kritiek. En in die wederopbouwtijd ging het bij ons vooral om bouwen, bouwen, bouwen. Andere belangen werden snel over het hoofd gezien.

Truus Wijsmuller-Meyer:

„IK ZET ER MIJN SCHOULDERS ONDER”

Maar Truus, met haar bijnaam 'de stoomwals', duwde je niet omver als die zich eenmaal voor iets inzette. Binnen de kortste keren had ze voor Amsterdam een bataljon vrijwilligers bij elkaar, meest vrouwen, maar ook mannen deden mee. Had zij niet vlak voor de oorlog het Korps Vrouwelijke Vrijwilligers opgericht? Zij wist wel hoe je dit varkentje moest wassen. Naar dat voorbeeld kwamen er in de rest van Nederland ook actiecomités van Vrouwenhulp. "Ik zet er mijn schouders onder" stond in 'chocoladeletters' in de krant van 15 september 1965. Truus was bijna 70: 'Tante Truus' en 'de Stoomwals'! Vanaf 1 juli zal ze met haar beeld staan te stralen op de Gewelfde Stenen Brug in Alkmaar.